

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв
імені І.П. Котляревського**

**Виконавсько-музикознавчий факультет
Кафедра композиції та інструментування**

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	02 Культура мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	Музикознавство та композиція
Статус освітнього компонента	обов'язкова

Розробник:

Олександр ЩЕТИНСЬКИЙ, старший викладач кафедри композиції та інструментування

Ганна САВЧЕНКО, завідувач кафедри композиції та інструментування, кандидат мистецтвознавства, доцент

Гарант освітньої програми:

Ганна САВЧЕНКО, завідувач кафедри композиції та інструментування, кандидат мистецтвознавства, доцент

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри композиції та інструментування, протокол № 12 від 26 травня 2023 р.

Проведено експертизу програми навчальним відділом.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної ради ХНУМ, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ганна САВЧЕНКО

(ім'я, прізвище)

30 серпня 2023 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма Практики за фахом розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Музикознавство та композиція» спеціальності 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура мистецтво в межах професійної підготовки за фахом «Композиція». Мова викладання – українська.

1.1. Метою практичної підготовки за фахом є набуття здобувачем освіти під час навчальної та виробничої практики професійних знань і умінь з композиції, редагування нотного тексту, презентації власних творів, необхідних для самостійної різновекторної творчої діяльності.

1.2. Заплановані результати практики:

Практична підготовка за фахом забезпечує набуття здобувачами:

загальних компетентностей:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, у розвитку суспільства, техніки й технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність у сфері музичного мистецтва.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві, композиторській творчості та музичній педагогіці.

програмних результатів навчання:

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих, композиторських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, уміння перекладати музичні твори для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

1.3. Методи навчання

Під час практичної підготовки за фахом здобувачі самостійно застосовують практичний метод; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); працюють над музичними творами; редагують нотний текст, беруть участь у підготовці концертного виступу.

2. ОПИС ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Курс	3-4	
Семестр	5-8	
Кількість кредитів ECTS	8	
Аудиторні навчальні заняття	лекції (год.)	-
	семінарські / практичні (год.)	-
	індивідуальні (год.)	-
Самостійна робота (год.)	240	

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Навчальна практика

5 семестр

Тема 1. Професійне редагування нотного тексту.

Набуття навичок професійного набору та редагування нотного тексту. Підготовка партитури (клавіру) до виконання. Підготовка оркестрових (індивідуальних) партій до виконання.

Обсяг — від 10 партитурних аркушів.

Завдання:

1. Робота над редагуванням нотного тексту творів різних жанрів і складів.
2. Робота над підготовкою партитури (клавіру) і оркестрових (індивідуальних) партій до виконання.

Обсяг роботи від 10 партитурних аркушів.

6 семестр

Тема 2. Написання музичного твору у визначеному жанрі (фантазія, токато, прелюдія і фуга, танцювальна сюїта, варіації тощо).

Кількість творів – 1.

Тривалість від 4 хвилин.

Робота над музичним твором у визначеному жанрі. За рішенням кафедри жанр визначає здобувач освіти за вільним вибором або кафедра. Метою є розширення жанрової сфери, кола прийомів композиторського письма. Твір має супроводжувати анотація автора.

Завдання:

1. Робота над композицією у визначеному жанрі (обраному самостійно або за рішенням кафедри) з урахуванням різних параметрів жанру (стильових, стилістичних, тематичних, формотворчих, семантичних, технічних тощо).
2. Робота над редагуванням нотного тексту створеної музичної композиції.
3. Написання анотації до твору.
4. Підготовка музичного твору до оприлюднення.

7 семестр

Тема 3. Написання музичного твору для визначеного складу виконавців.

Кількість творів - 1.

Тривалість від 5 хвилин.

Робота над музичним твором у визначеному жанрі. За рішенням кафедри склад виконавців визначає здобувач освіти за вільним вибором або кафедра. Метою є набуття вмінь роботи з різними інструментальними, вокальними, мішаними ансамблевими складами. Твір має супроводжувати анотація автора.

Завдання:

1. Робота над композицією для визначеного складу виконавців (обраному самостійно або за рішенням кафедри) з урахуванням його особливостей.
2. Робота над редагуванням нотного тексту створеної музичної композиції.
3. Написання анотації до твору.
4. Підготовка музичного твору до оприлюднення.

Керуючись принципом студентоцентрованого навчання і вибудовування індивідуальної траєкторії навчання, кафедра має право змінювати порядок тем № 1-3.

Виробнича практика

8 семестр

Тема 4. Написання музичного твору за параметрами, визначеними представниками затверджених баз практик.

Кількість творів — 1.

Тривалість – від 5 хвилин.

Робота над музичним твором «на замовлення» з урахуванням стильових, жанрових, стилістичних та інших параметрів, визначених представниками баз практик. Метою є набуття вмінь роботи у чітко окреслених межах у співдружності з режисерами, диригентами, виконавськими колективами, виконавцями. Твір має супроводжувати анотація автора.

Завдання:

1. Робота над композицією за параметрами, визначеними представниками затверджених баз практик відповідно до окреслених стильових, жанрових, стилістичних меж.
2. Робота над редагуванням нотного тексту створеної музичної композиції.
3. Написання анотації до твору.
4. Підготовка музичного твору до оприлюднення.

Запропоновані представниками баз практик параметри написання музичного твору мають бути затверджені на засіданні кафедри композиції та інструментування.

4. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах	
	Денна форма	
	Усього	Самостійна робота
Тема 1.	60	60

Тема 2.	60	60
Тема 3.	60	60
Тема 4.	60	60
Усього годин / кредитів ECTS	240 годин / 8 кредитів ECTS	240

5. ВИДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За результатами практичної підготовки за фахом у 5-8 семестрах студенти складають звіт із практики, захист якого зараховується як залік, що оцінюється за університетською диференційованою бальною та якісною шкалою і переводиться у шкалу ЄКТС. Відповідність отриманих здобувачем балів за університетською шкалою та шкалою ЄКТС наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Відповідність балів за університетською шкалою та шкалою ЄКТС

Університетська шкала оцінювання (в балах)	Університетська шкала оцінювання в якісному вимірі	Шкала ЄКТС	
		сумарна оцінка (в балах)	оцінка
90 – 100	«відмінно»	90 – 100	A
75 – 89	«добре»	82 – 89	B
		75 – 81	C
60 – 74	«задовільно»	64 – 74	D
		60 – 63	E
0 – 59	«незадовільно»	35 – 59	FX
		0 – 34	F

Оцінювання здійснюється за накопичувальною бальною шкалою у 5 семестрі (навчальна практика):
редагування партитури (клавіру); підготовка оркестрових (індивідуальних партій);
у 6-7 семестрі (навчальна практика):
творча робота (музичний твір); анотація до твору; правильність оформлення нотного тексту;
для електроакустичних композицій — творча робота (музичний твір); анотація до твору;
у 8 семестрі (виробнича практика):

творча робота (музичний твір); анотація до твору; правильність оформлення нотного тексту;

для електроакустичних композицій — творча робота (музичний твір); анотація до твору.

Координацію діяльності здобувача в межах підготовки до підсумкового контролю забезпечує керівник практики. Здобувач освіти здійснює самоконтроль щодо виконання самостійної роботи за темами та звітує керівнику практики. До заліку здобувач освіти допускається у разі наявності щоденника практики за фахом і письмового звіту.

Розподіл балів (за максимальними значеннями) та послідовність їх накопичення за результатами практичної підготовки за фахом

Підсумковий контроль (максимум 100 балів, мінімум 60)				
у тому числі за видами робіт				Сума
5 семестр	Редагування партитури (клавіру)	Підготовка оркестрових (індивідуальних) партій	-	100
	60	40		
6-8 семестри для акустичних композицій	Творча робота (музичний твір)	Анотація до твору	Правильність оформлення нотного тексту	100
	70	10	20	
6-8 семестри для електроакустичних композицій	Творча робота (музичний твір)	Анотація до твору	-	100
	90	10		

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Валентин Сильвестров. (2011). *Дочекатися музики. Лекції – бесіди. За матеріалами зустрічей, організованих Сергієм Пілютиковим.* ДУХ І ЛІТЕРА.
2. Коновалова, І. Ю. (2018). *Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модуси теоретичного осмислення.* ТОВ «Планета-Принт».
3. Малий, Д. М. (2018). *Специфіка композиторського мислення у музиці останньої треті ХХ – початку ХХІ століть.* (Дисертація ... кандидата мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.
4. Тукова, І. Г. (2019). Звукопошукова тенденція у композиторській практиці другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 3 (44), 56–69.
5. Щетинський, О. С. (2023). *«Типологія композиторської самоактуалізації (з*

творчої лабораторії Л. Грабовського, В. Балає і В. Бібіка)». (Дисертація ... кандидата мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.

7. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОМПОЗИТОРСЬКИХ ПАРТИТУР, ЗАТВЕРДЖЕНІ КАФЕДРОЮ КОМПОЗИЦІЇ ТА ІНСТРУМЕНТУВАННЯ

1. Титульний аркуш оформлюється українською мовою. На ньому вказано:
 - а) Ім'я та прізвище композитора у форматі «Ім'я Прізвище»;
 - б) Автор літературного тексту у форматі «Ім'я Прізвище»;
 - в) Оригінальна назва твору (посередині);
 - г) Тип виконавського складу («для струнного оркестру, «для квінтету духових» тощо);
 - г) За бажанням: підзаголовок, рік написання, присвята тощо.
2. Анотація до твору (за бажанням).
3. Перелік оркестрового складу італійською мовою.
4. Перша сторінка партитури оформлюється наступним чином:
 - а) Назва твору – згори посередині;
 - б) Підзаголовок – під назвою (менший кегль);
 - в) Композитор – праворуч над першою нотною системою;
 - г) Автор літературного тексту (за наявності) – ліворуч над першою нотною системою;
 - г) На першій сторінці наявні всі інструменти задіяні в партитурі (окрім ударних), на наступних сторінках можна приховувати порожні нотонасці.
 - д) Інструменти позначаються виключно італійською мовою, на першій сторінці – повністю, на наступних сторінках – скорочено.
 - е) Транспональні інструменти (Clarinetto in B, Corno in F) записуються з урахуванням транспорту. Ключові знаки проставляються відповідно до загальноживаної композиторської практики.

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ

№	Дата внесення змін	Зміни/ Доповнення	ПІБ, посада особи, яка внесла зміни / доповнення	Узгоджено:			
				Дата	ПІБ	Посада	Підпис